

СЕКЦІЯ 9. ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ПЕРСПЕКТИВИ ТЕХНОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ СИСТЕМ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-518-4-16>

ТРЕНДИ-2025 І ПРОГНОЗИ НАЙБЛИЖЧОГО МАЙБУТНЬОГО: ЦИФРОВА ЛЮДИНА І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В НОВІЙ ГІБРИДНІЙ ОНТОЛОГІЇ

Городнюк Л. С.

*аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту
соціокультурної діяльності*

*Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, Україна*

Штучний інтелект став новим історичним винаходом, тріумфальним здобутком цифрової ери і рушійною силою глобальних змін у житті людства. Феномен, який ще нещодавно сприймався як квазіфрактальний обрій майбутнього, стає частиною повсякденної діяльності і диктує нову онтологію «людина-машина» – свої умови існування цифрової людини у нерозривній взаємодії з пристроями. Сьогодні щорічні звіти і оглядово-рекомендаційний контент цифрових гігантів світу та розробників ШІ стали не тільки корисним навчально-пізнавальним і прикладним матеріалом для користувачів, а і демонстративним зразком щоденної еволюції та об'єктом дослідження цифрової антропології. Футурологи економічної спеціалізації вважають, що в 2040–2050 роках штучний інтелект візьме на себе всю операційну діяльність компаній, а люди-лідери зосередяться на гуманітарних складових – натхненні, комунікації, світобудові в межах своєї відповідальності. Щорічний звіт від Microsoft про тренди цифрових, соціальних та економічних тенденцій 2025 року, який світ побачив у квітні, отримав назву «2025: рік народження фронтірних компаній» [1]. Штучний інтелект вже не експериментальна категорія розвитку, а реальність постійних і буденних економічних процесів: у поточному році з'являється нова модель організації – *frontier firm*, що глибоко інтегрує штучний інтелект та цифрових агентів у щоденні робочі процеси. Ці суб'єкти соціально-економічної діяльності характеризу-

ються «широкою інтеграцією AI, високим рівнем зрілості в управлінні технологіями, активним використанням AI-агентів та наміром розширити їхнє застосування найближчим часом». Frontier firm означає, що ці сучасні компанії реально живуть на прикордонні між аналоговим і цифровим виміром з повноцінним застосуванням штучного інтелекту у взаємодії з людиною. Вже найближчим часом організація труда характеризуватиметься наявністю гібридних команд агент (одиниця ШІ) – agent boss (керівник штучного агента), а така форма співіснування потребує нових підходів, нових навичок, нового бачення бізнес-структур та їхніх функцій уже сьогодні. У доданому глосарії Microsoft пропонує і тлумачить нові дефініції, що скоро стануть частиною повсякденного професійного життя – *agent* (система на базі штучного інтелекту, яка може міркувати, планувати та діяти для виконання завдань або цілих робочих процесів автономно, в ключові моменти – під наглядом людини, *agent boss*

(людина-менеджер одного або кількох агентів), *capacity gap* (дефіцит між бізнес-вимогами та максимальною здатністю людей їх задовольнити), *digital labor* (агенти ШІ, яких можна придбати на вимоги компанії), *human-agent ratio* (нова бізнес-метрика, яка оптимізує баланс людського нагляду з ефективністю агентів в командах людей-агентів), *intelligence resources* (функція управління цифровою працею на організаційному рівні на кшталт поєднання IT та HR).

Судячи з усього, людство має бути готовим не просто до швидкої, а до експонентно прискореної інтеграції штучного інтелекту у людське буття. За прогнозами, через рік-два застосування AI-асистентів в повсякденній діяльності буде настільки звичним явищем, як сьогодні використання банківських додатків або інтернет-магазинів. Співробітники численних галузей використовують його вже сьогодні – для створення нейроконтенту від текстів до панорамних і об'ємних візуалізацій, розпізнавання та обробки інформації, в конструюванні, моделюванні, графіці, сучасному мистецтві, архівуванні тощо.

Між тим, судячи з останніх соціологічних опитувань, українці поки що не є активними користувачами штучного інтелекту. За даними КМІС, 64% населення взагалі ніколи не використовували нейронки [4]. Серед них 52% знають про ШІ, але жодного разу ним не користувалися, а 12% уперше не знають, що це таке і почули про штучний інтелект вперше під час опитування.

Найвищий рівень регулярного використання зафіксовано серед молоді 18–29 років: але навіть в цьому сегменті відсоток користувачів ледве більше половини – 54%. Серед людей 30–44 років показник становить 21%, а серед українців віком старше 60 років – 4%. Така статистика свідчить в тому числі про суттєвий цифровий розрив між

поколіннями. Чоловіки частіше користуються ШІ (23%), ніж жінки (13%). Серед постійних юзерів AI-агентів містян (з урахуванням жителів невеличких містечок та СМТ) 21%, а селян – лише 9%.

Між тим, ШІ, про який йдеться вище, це те, що має узагальнену назву слабкого штучного інтелекту (Narrow Artificial Intelligence, ANI), алгоритми якого виконують конкретні завдання, але не в змозі вийти за межі свого операційного змісту. Він може писати, рахувати, обробляти файли, задані програмою, створювати зображення і відеофайли тощо – за рахунок алгоритмів і формул, але він не має уяви і фантазії, не має мислення, не має мотивів і намірів, не має цінностей, поглядів і установок (цю низку феноменів і властивостей, що формують інтелект людини, можна довго продовжувати). Трендом-2025 і курсом на світовий розвиток найближчих років є завдання з винайдення і удосконалення так званого сильного штучного інтелекту або суперінтелекту (Artificial General Intelligence, AGI), що зможе існувати, діяти і, власне, жити самостійно від людини, а вона (людина), в свою чергу, втратить контроль над новим різновидом життя на землі [2,5]. Історичний момент майбутнього, коли нова форма життя – *Machina Sapiens* – отримає здатність самостійного існування, має назву технологічної сингулярності. Безперечна унікальність цього історичного феномену полягає в тому, що якщо всі існуючі форми життя, в тому числі, і людина, створені силами природи і складний процесів еволюції, то нейрокіборги стануть власним продуктом *homo sapiens* – єдиного живого творіння природи, що має властивість трансформувати (все навколо), самотрансформуватися та брати ан себе функції контролера, господаря, автора та співавтора всіх процесів на планеті Земля[3]. Один із креаторів і популяризатор штучного інтелекту Бен Герцель вважає, що «зверхінтелект», який згодом зможе жити як вид, самостійно від людини, має потенціал до народження впродовж найближчих трьох років (його поява у 2027, на думку дослідників, дорівнює 70%) [5]. Чимало експертів (в тому числі, провідні вчені різних галузей та Папа Римський Лев XIV в своєму першому зверненні після обрання) вважають Artificial General Intelligence головною загрозою людства і потенційним кінцем ери людей. В еволюційно-філософському сенсі розгортається акт самогубства живої людини, якій було затишно на планеті, поки вона не проголосила себе творцем планетарних подій. Крок назад не обговорюється: людство з ентузіазмом, самовіддано і творчо створює нову самостійну форму життя і нескінченні цифрові метавсесвіти.

Література

1. 2025: The Year the Frontier Firm Is Born. *Microsoft.com* : веб-сайт. URL: <https://www.microsoft.com/en-us/worklab/work-trend-index/2025-the-year-the-frontier-firm-is-born> (дата звернення 13.05.2025)
2. The way you use ChatGPT can show your age, Sam Altman says. *Business Insider* : веб-сайт. URL: <https://www.businessinsider.com/sam-altman-people-use-chatgpt-differently-depending-age-2025-5> (дата звернення 14.05.2025)
3. Бостром Н. Суперінтелект. Стратегії і небезпека розвитку розумних машин. Київ : Наш формат, 2020. 408 с
4. Використання штучного інтелекту населенням України. *КМІС* : веб-сайт. URL: <https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1528&page=1> (дата звернення 13.05.2025).
5. Городнюк Л. С. Незворотність технологічної сингулярності: homo digitalis – у креації та очікуванні machina sapiens. *Science, education, technology and society: global trends and regional aspects: conference proceedings* : зб. матеріалів науково-практ. конф. Tampere, Finland : Scholarly Publisher ICSSH, 2025. 87 p., p. 75–76.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-518-4-17>

ФІЛОСОФІЯ УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Левосюк П. М.

аспірант кафедри філософії

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

У сучасному глобалізованому світі управління вже давно вийшло за межі технічного адміністрування чи бюрократичних моделей. Воно все частіше трактується як багатовимірне, гуманістичне та ціннісне практика, що інтегрує етичні засади, соціальні контексти та стратегічне мислення. Саме у цьому контексті філософія управління набуває особливої актуальності.

Глобалізація створює унікальні виклики для управлінців, змушуючи їх орієнтуватися у багатовекторному середовищі, де взаємодіють різні культури, економіки, політичні моделі та соціальні очікування.